

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Vitae Sanctorvm

complectens sanctos Mensium, Ivlivm Avgvstvm & Septembrem

Lippeloo, Zacharias

Coloniae Agrippinae, 1603

Martyrivm S. VVenceslai Dvcis Boemiae: Ex eo quod est per Reuer.
Ioannem Dubrantum Olomucensem Episcopum lib. 4. & 5. histor.
Boemicæ. Passus est, vt patet infrà temporibus Otthonis Imperatoris ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-42728

MARTYRIVM S. VVENCESLAI DV-
al Vences-
lai.
is Boemia : Ex eo quod est per Reuer. Ioan-
Vide Notat.
lib. 4. & 5. hystor. Boemica. Passus est, vt pa-
C. Baron.
tet infra temporibus Otthonis Imperatoris
in Martyr.
Germanorum Primi, circa annum Salutis non-
Roman.
gentesimum trigessimum sextum.

28. Septēb.

SANCTVS VVenceslaus Boëmię Dux, pa-
Patria eius
& parentes.
 tre religionis nō minus quā fidei orna-
 mentis cultissimo, Vratislao progenitus,
 matrem habuit Drahomiram Lucēsem, à Chri-
 stiana religione longē alienam. Siquidem in
 omnes pietatis & iustitię cultores seuerior
 immaniorque, quā Iezabel quondam in Pro-
 phetas, graui damno rem afficiebat Christia-
 nam. Quade causa Ludmilla Vratislai Ducis
3. Reg. 18.
 mater, per speciem salutandi Drahomiram,
Nutritur
Vvenceslaus
à Ludmilla
auia.
 Pragā adiens, filiorum alterum ab ea nutriē-
 dum sibi impetrauit. Erat is VVenceslaus e-
 gregia indole puer, quem Paulo sacerdoti suo,
 sanctitatis opinione celebri, instituendum
 tradidit; à quo primis rudimentis præclarē
 imbutus, postmodum Budecum, ad Nycenum
 presbyterum disciplinis & literis sublimiori-
 bus erudiendus est transmissus.

Interea patre Vratislao vita functo, Draho-
Drahomira
matris eius
in Christia-
nos persecu-
tio.
 mira, filijs adhuc ætate imbecillioribus, regi-
 men inuadit; ac statim odium in Christianos
 malē diu dissimulatum detegit: edictoquē
 proposito Christianis omnibus religionis ex-
 ercitiā clā palām interdicit. Secus facientibus
 carcer, exilia, mors denunciata. Hæc cū piū
 aux animū vehementer sauciarent, vt tam

XXX 4

impia

*Vvences-
laus creatur
dux Boëmie.*

impia tamque immania neptis facinora dele-
ret, nepotē Vvenceslaū magno omniū cōsensu
ad gubernacula Boëmorum promouit; fratri
iuniori Boleslao, ad tollendam fraternam
discordiam, parte hæreditatis assignata. Igitur
Vvenceslao principis thronum Pragg occupā-
te, mater filium iuniorem moribus suis cōgru-
entem secuta est, Is Boleslauiam cum suo ter-
ritorio ultra Albim possidebat: v̄t potentia
& dignitate clarus, ita moribus & vitæ ge-
nere prorsus obscurus. At verò VVenceslaus
ab omni ambitione inuictus, cunctis pietatis
officijs insignis, psalmos laudesque Deo quo-
tidie concinebat; languētes inuisebat; laceros
nudosque vestiebat; pauperibus alimenta sup-
peditabat.

*Vvenceslai
egregia pie-
tas.*

*Drahomiræ
conspiratio
in Ludmillā
socrum suā.*

Interim Drahomira dirumpi præ inuidia,
secumque nefaria aduersus socrum meditari,
quod illa maiore apud VVenceslaum gratia,
quam ipsa mater, polleret: religionemque
Christianam nimis promoueret. Nec longius
nefariē meditata perficere distulit, quam in-
uenit audaces perficiendæ cædis sicarios. Instā-
te exitij die, quem Ludmilla futurum diuini-
tūs præuiderat, vocat ad se clientulos omnes,
& sua cuique persoluta mercede, quidquid
prætereā in penū, in cella, in horreis, in locu-
lis redundabat, id manu sua in sinus vsusque
pauperum trāsfudit: Post hæc remotis arbitris
ac solo Paulo sacerdote adhibito, antè arā, fa-
cta exomologesi, prouoluitur; cūm eccē eadē
hora submissi à nuru, Thomas & Gumo, non
tam genere quā scelere nobiles, in sacrarium
irrupunt, ac velo, quo sancta vidua caput
vela-

*Ludmilla
præuidens
martyrii sui
diem, unctā
sua pauperi-
bus distri-
buit
In templo
necatur.*

velatum habuit, elisis faucibus prostratam suffocant.

Non defuere, qui VVenceslaum ex caede auiæ vehementer perturbatum ad ultionem inflammarent. At ille grauissimis eos verbis corripuens; Nescitis, inquit, quid ore suo dicat Dominus: Mea est ultio, & ego retribuam eis in tempore. Quemadmodum anno nondum euolutu euenit: utroque scilicet sceleris ministro non solum miserè, sed etiam notabiliter extincto, nota sua ad posteros transmissa. Nam cum alter eorum barba rutila insignis, alter male pedatus esset, non aliter nati natorum, & qui hodie nascuntur ab illis, vel rufescunt, vel à pedibus laborant. Cæterum impiæ matri idè impunitas diuturnior concessa, ut filij pietas hoc clarior euaderet. Tamen si alios quoque præter ipsam matrem molestos sibi infestosq; habuit; quasi parum idoneus ad exequenda Principis munia; quæ exequi, non per sacra (dicebant) & cæremonias, sed magis per arma & acies oportere.

Ante alios Radislaus Gurimensis princeps, Mistibogij filius, vana spe inflatus, quasi solo armorum terrore VVenceslaus expugnari posset, agros eius incurfare; armatos ostendere viros; pacis legatos superbissimè repudiare, non dubitabat. Igitur coactus VVenceslaus militem atque aciem contra Radislaum instruit; vidensque omninò sibi dimicandum esse, clasticum cani vetat prius, quàm ipse Radislaum conueniat. Data alloquendi potestate; Si aliter inquit, nisi prælio res pacificari nequit, cur nõ potius sinè magna aliorum clade, sine multo

*Nulla in VVenceslao
vltiscendi li-
bido.*

Dent. 32.

*Divina vltio
in sicarios
Ludmilla.*

*Radislaus
quidam ad-
uersus sancti
virum insur-
git.*

*VVenceslaus
Radislaum ad
singulare
certamen
prouocat.*

XXX 5

inson-

insontium sanguine, ipsi inter nos singulari certamine decernimus: victoriæ permiffuri, vter vtri imperare debeat. Perindè quasi iam manibus victoriam Radislaus teneret, conditione propofita lætari, instareque, & ad pugnam ineundam festinare. Loricula super cili cinam vestem indutus, paruoque ense succinctus erat Vvenceslaus, cum in arenam prodiret. At Radislaus cataphractus hastatusque cum longa insuper machera contra sese inferebat; vtrinque interim acie velut ad nouæ rei spectaculum erecta. Nouum enim esse videbatur, vt ipse Vvenceslaus, pro imbelli habitus, componere se cum bellatore auderet. Vbi sub ictum ventum est, alter signo Crucis frontem pingit: alter hastam vibrare festinat; idemque subito Angelos videt, atque hanc vocem velut ab homine promptam ponè se audit: Ne feri: Ac nemine conspecto, qui illam prompserit, vim numinis fauore propitio Vvenceslaum prosequentis veritus, humi procumbit; veniam audaciæ exposcit; seque potestati victoris permittit. Alleuat prostratū Vvenceslaus: dataque venia, & dignitate ei restituta, monet vt contumaciam in obsequium debitum verterat, nè post grauius ab irato numine plectatur.

Hec in Germaniam celeritate nunciata, aula Cæsaris, apud alios admiratione, apud quosdam irrisione affecerunt. Ottho tunc regnabat; qui Germanorū primus coronam Cæsaream legitimè sibi traditam in Germaniam intulit, vir illo honore, ob celebrem pietatem, & raram in bellis felicitatem nõ indignus; nec alie-

Assumit arma S. Crucis contra hostem suū S. Vvenceslaus, & diuinitus liberatur.

Iste Ottho Imperator Germanorū primus, regnavit anno 936. & seq.

alienus à VVenceslao, propter eximias ipsius virtutes: & qui vna cū alijs Germaniæ Principibus maiestatem Cæsaream officiosè comiterq; obseruabat. Is Ottho deliberandi causa, diem ad conueniendū Principibus VVormaciam edixerat; quò vbi VVenceslaus quoq; euocatus finè vlla dilatione venisset, dicitur postridiè, dum solenne sacrificium cunctantius sacerdos facit, ipse similiter cunctatius curiā introiisse, eamq; moram quasi ex ambitione natam Principes adeò egrè tulisse, vt conspirarent, ne quis ipforum venienti assurgere, nec suprà se locū cōsidendi dare vellet. Persuasum denique Cæsari fuisse, vt finè vllo honore Boëmum velut arrogantem transmitteret. At Cæsar ex cōspectu duorum Angelorum qui VVenceslaum in curiam deducebant, subitoque ibidem disparuerāt, obstupescens, throno exilit; aduersum vadit, ipsumque VVenceslaum tantum non adorat, ac manu mox sua ad subsellia perductū, assidere sibi proximū iubet. Cæteris vehementer factum admirantibus, Cæsar facti causam aperit, vicissimque miratur quòd nemo præter se quisquam Angelos, tam clarū manifestumque sui spectaculum exhibentes, oculis suis aspexerit. Hic Moguntinus Pontifex, se quidem nihil planè vidisse inquit; cæterum horrore quodam se perfunctum fuisse confitetur: ac tunc demum famæ quoque nuper inuulgatæ, quemadmodum videlicet interuētū numinis ab hostis impetu seruatus fuerit VVenceslaus, fidem se habere: quando in præsens paria numina eūdem à calumnia vindicauerint: quare indè simul vniuersi errati veniam deprecantur.

Nec

*VVencesla⁹
vocatur ad
imperialia
comitia.*

*Prodigium
à Cæsare vi-
sum.*

*Sacras reli-
quias en-
quanti fece-
rit S. VVen-
ceslaus.*

*Abnuis regiā
dignitatem
S. VVences-
laus.*

*Construit
templa.*

*Corpus Lud-
mille post
triennium
incorruptū.*

Nec his contentus Cæsar, hunc tam libera-
lem hospiti habuit honorem, vt quiduis ei à
Cæsare petendi potestatem faceret. Existima-
bat autem Cæsar, gloriosa eum & ambitiosa
petiturum. At is brachium diui Viti ex Gallia
sub Ludouico Pio Corbeiam in Saxoniam trans-
lati, magnaque religione in Boemia culti: deint
Sigismundi quoque Burgundiae Regis, propterea
quod Vandalicæ nationis fuerit, reliquias
sibi dari postulauit. Ad quæ postulata Cæsar
subridens, Feres tu, inquit, primo quoque à re-
ditu nostro in Saxoniam tempore, quas habe-
re cupis, reliquias; interim dona Cæsare digna
à nobis accipe: Regium in primis decus, quo te
ex dignitate tua meritò decoramus; deinde
tributo absoluius, quod Carolus quondam
Cæsaribus soluendum instituerat. Iussit postre-
mò & insignia sua VVenceslaus ferre; fuscā
aquilam in clypeo candido. Facile hoc & illud
alterum de tributo amplexus est VVenceslaus;
sed idem caput suum diademate cingi, seque
Regem inungi, aut Rex à suis appellari nullo
pacto iustinuit: quanquam à Cæsare atque ab
alijs Regib. & Principibus Rex in epistolis sa-
lutaretur.

Allatis ex Saxoniam sanctorum corporum Pra-
gam reliquijs, VVenceslaus omnia alia ædifi-
cia missa faciens, applicare architectum ma-
nus ad ædem D. Vito designandam constru-
endamque imperat. Simulque auiæ, Ludmille
corpus in D. Gregorij transferri curat; quod
triennio à percepta martyrij corona prorsus
tabe incorruptum integrumque apparuit. In-
tereà Drahomira mater magis ac magis furēs,
impia

impia cum filio Boleslao seuo admodum & in-
domito in Venceslaum agitabat consilia; ma-
ximè quòd audiret quotidie tanti esse VVen-
ceslaum in sacerdotes obsequij, vt suis ipse
manibus vinum inter sacra libaque & thura il-
lis subministraret; vt itidem illos domi quem-
que suæ inuiseret, necessarijsque rebus antè tē-
pus succurreret; vt denique noctu plerumque
vel in ipsa hyeme nudis ad templum incederet
pedibus, in quibus Peruigilia celebrabant Sa-
cerdotes. Paulisper tamen inter hæc suam ra-
biem Drahomira remisisse videbatur, postquā
certior facta erat, VVenceslaum tædio vitæ
aulicæ & curarum publicarum, circumspicere
locum sepositum, in quem cum sodalib. D. Be-
nedicti ipse quoque sodalis futurus diuerteret.
Nam & Romam ad Pontificem suos iam eum
legatos misisse audierat. Sed dum Romanus
Pontifex Legatos diutiùs propter domesticas
seditiones retinet, dumque interim VVences-
laus nihil quidquam de sua cōsuetudine inter-
mittit, mulier moræ impatiens, conceptū iam-
pridem de tollendo VVenceslao parricidium
exequi properat.

*En religio-
sum VVen-
ceslai ani-
mum.*

*Drahomira
filio suo
VVenceslao
necem ma-
chinatur.*

Natalis tunc dies infantuli recens ex Boles-
lao editi se obtulerat. Ad hunc concelebran-
dum inuitatus à matre pariter & fratre VVen-
ceslaus Boleslauiam, prius tamen à peccatis o-
mnibus per confessionem ritè expiatus & sa-
cro sancto pane cōmunitus, petit. Prodiit com-
posita adulatione obuiam fratri Boleslaus. Ma-
ter dein conuiuio adhibita, quo magis ad om-
ne facinus exercita erat, tanto blandius hospi-
tem filium habuit, traxitque in seram noctem
conui-

*Inuitatur ad
natalitium à
fratre suo.*

*VVenceslaus
à fratre in
templo tru-
cidatur.*

*Visto Regis
Danie.*

*Floruit infi-
mitis mira-
culis post o-
bitū S. VVē-
ceslaus.*

*Boleslai im-
pietas in sa-
cerdotes &
Christianos.*

*En vnde in-
notescat Po-
diuini cuius-
dam sacer-
dotis sancti-
tas.*

conuiuium. At VVenceslaus' quanquam intel-
ligeret quo tenderent blanditiæ, & quam ob-
rem produceretur conuiuium, nō tamen omi-
sit nocturno tempore solitas in tēplo Dei per-
soluere preces. Qua in re occupatum Boleslaus
à matre ad scelus vigilantiori excitatus inua-
dit, atque haud difficulter inermem fratrem,
patienterque plagam excipientem interficit;
nescius Deum bonis omnibus tam in vita quā
morte semper adesse, suorumque curam inde-
fessam gerere. Eadem quippè nocte Rex Daniæ
(vide quantò interuallo à Boëmia semotus)
per quietem se admonitum oraculo testatus
est, vt martyris VVenceslai in Boëmia à fratre
obtruncati memoriam sibi colendam suscipe-
ret: id quomodo ab ipso factum, cæremoniæ,
sacerdotes, templum in Dania diuo VVences-
lao dedicatum declarant. Vt interim alia penè
infinita miracula data opera transeamus, par-
tim quia nota & illustria, partim quia decan-
tata à nostratibus diebus penè omnibus ha-
bentur.

Boleslaus, parto audacia & scelere princi-
patu, audacter etiam illum & non sinè scelere
ab initio gessit, idque non obscurè. Siquidem
clara voce, omnib' qui aliqua cum diuo VVen-
ceslao familiaritate coniuncti erant, ac præci-
puè Sacerdotibus, quicumque sua spontè è Boë-
mia non excederent, carcerem, exilium, ca-
dem denunciauit. Adiecit mater, ne casti terræ
mandarentur, sed abiecti, vt in campis iacerēt,
esca dilanianda canibus alitibusque. Corre-
ptus inter præcipuos ad supplicium Podiuinus
quoque toto biennio in furca sub dio pendens,
nulla

nulla tabe violari, nedum corrumpi cōficique
 potuit: donec post haustam terræ hiatu Draho-
 miram sepeliretur. Nam quo manifestior gra-
 uiorque pœna appareret, quæ meritò de cru-
 delissima atque impijssima muliere exigenda
 fuerat, eò loci, quo adhuc insepulta iacebant
 ossa occisorum sacerdotum, terra sua sponte
 dehiscens, viam Drahomiram vnà cum curru
 & qui simul vehebantur, absorbuit; solo auriga
 incolumi: qui ad aram iuxta sitam (nunc haud
 exstat) equo defiliens accurrit: cū fortè sig-
 num ad corporis Domini adorationem dari,
 execrante illum Drahomira omnibus maledi-
 ctis, audisset. Quare locum eum etiamnum, vt
 execratum, funestumque declinant viatores,
 qui arcem Pragensē ab occidentali plaga pe-
 tunt. Puniti & illi diuinitus, qui Boleslaum as-
 sectati, gladios etiam suos aduersus diuum
 Venceslaum strinxerunt. Pars enim eorum
 mente alienata, in rabiemque versa præcipites
 ex alto deorsum se dabant: quidam in eos gla-
 dios, quos nudauerant, incubuere. Ad hæc,
 templi paries, quem propè occisus fuit diuus
 Venceslaus, velut cædis ipse quoque con-
 sciens, aut potius, vt testis foret sceleris sempi-
 terni, nulla vllius opera abstergi eluique po-
 tuit à cruore, quo respersus ex corpore diui
 Venceslai fuerat. Quod quidem triennio
 post Pragā translatus, præterquam quòd à
 corruptione incolume repertum est, insuper
 etiam ab omnibus vulneribus, erat percura-
 tum.

*Drahomira
 terræ hiatu
 absorpta.*

*Necis conscij
 omnes diui-
 nitus puniti.*

Miraculum.

*Translatio
 reliquiarum
 eius.*

VITA